

Z obrazného písma Janovy Apokalypsy

Rudolf Steiner

II. ČÁST

GA 104 a

V sedmi listech neboli dopisech je představena velká epocha poatlantských kultur. První dopis popisuje kulturní epochu, v níž byl vnější svět považován za máju. Ze společenství, které si zachovalo „první lásku“, jsou vyloučeni Nikolaité. Druhý dopis, který poukazuje na dobu Zarathustrovu, nabádá lidi, aby sice obdělávali zemi, ale nestali se otroky hmoty. Třetí list poukazuje na egyptskou kulturní epochu. Ve čtvrté kulturní epoše hrozilo lidstvu nebezpečí, že se ztratí ve smyslovém světě, a proto ho Kristus, který sestoupil na tento svět, musel vykoupit. Kristus ve světě mrtvých. O lidech, kteří splynou s hmotou. „Duchovní smrt“. Meč jako symbol polidštění moci bohů. Svádění k černé magii. Boží moc skryté many. O Buddhově žáku Kašjapovi a pochopení učení Maitreya-Buddhy. Lidé, kteří se spojí s Kristovým impulsem, si odnesou to, co získali jako ovoce svého života, a přenesou to do duchovního světa.

ČTVRTÁ PŘEDNÁŠKA
Kristiania, 13. května 1909

V sedmi listech neboli sedmi dopisech Apokalypsy je představena velká hlavní epocha poatlantských kultur, od mohutné atlantské vodní katastrofy až po událost zvanou válka všech proti všem.

Nyní se podíváme na některé důležité pasáže dopisů, abychom ukázali rozsah přehledu autora Apokalypsy. Dílo přece pochází z kultury doby, v níž bylo považováno za samozřejmé ještě mnoho věcí, které se dnes běžnému člověku mohou zdát nepřirozené.

Vůdčí síla těchto kulturních epoch je představena jako ta, která drží v ruce sedm hvězd. Když se podíváme na kulturní epochu, která považovala vnější svět za máju nebo iluzi, zjistíme, že v ní existuje chór sedmi svátých říšiů, kteří ukazují na bytost Višvakarmana; toho autor Apokalypsy vidí jako bytost, která má v rukou moudrost sedmi hvězd. Autor Apokalypsy musí především hledět do budoucnosti. Protože však mluví k potomkům atlantských kulturních epoch, odkazuje na to, co žilo v jejich paměti. Proto nazývá Nikolaity představiteli černé magie, vyloučenými z toho společenství, které si uchovalo „první lásku“. O těch, kteří se vždy vyhýbali zapletení do hmoty, proto říká, že se budou vyvíjet do budoucnosti. Ti, kdo tato napomenutí vyslechnou, snadno najdou cestu zpět do duchovního světa.

A nyní promlouvá k lidem druhé kulturní epochy, doby Zarathus - trovy, k nástupcům velkého Zarathustry, kteří uložili svou moudrost do Hermova učení, jež pro nás uchovává ozvěnu učení Zarathustrova. Všude se tam zdůrazňuje, že lidé by neměli pěstovat lásku ke kočovnému životu a že by si měli oblíbit tělesně-smyslový život. Měli by vzhlízet ke Slunci jako k projevu slunečního ducha a ke hvězdám jako k tělům duchů, kteří obývají vesmír. Právě o to Zarathustrovi šlo, aby ukázal hmotnou fyzičnost jako výraz ducha. Obdělávání půdy se tedy mělo podobat práci ve fyzickém těle Boha, jenž stojí za fyzickým světem a k němuž vzhlížela i skupina starověkých Hebrejců, kteří šli souběžně se staroperskou kulturou. Ti také používali Zarathustrovu bohoslužbu; to je naznačeno v setkání Abraháma s Melchisedechem.

Z toho vidíme, že z této druhé kulturní epochy tu máme pozůstatky. Víme, jak moc velký Zarathustra napomínal lidi, aby sice obdělávali zemi, ale aby se nestali otroky hmoty. Tuto sílu, která chce lidi přesvědčit, že existuje pouze fyzická hmota, nazval Ahrimanem, ahrimanskou silou. Právě skrze něj vzniká nebezpečí, že si člověk příliš oblíbí fyzický život.

V hebrejské moudrosti byl Ahriman nazýván dvěma jmény spojenými dohromady: Mefistofeles, který Faustovi, jenž věří v ducha, na cestě k „matkám“, tj. do duchovního světa, praví: Přicházíš k ničemu. - Stejně jako Faust, i ti, kdo hledají ducha, volají na materialisty: „V tvém nic, jak doufám, najdu všechnen svět.“ Autor Apokalypsy tedy musí říci: „Nemějte strach ... Tophel některé z vás zaplete do vězení hmoty“ (srov. Zj 2, 10) - to jsou ti, kdo se příliš úzce spřáhli s hmotou.

Víme, jak člověk musí sestupovat na Zemi v různých vtěleních; tam takovými životy prochází ve smyslovém těle. Po každém pozemském životě následuje život v duchovním světě. Jednoho dne se tento kruh znovuvtělování uzavře. Hluboký smysl vtělení, máme-li dobře porozumět druhému listu Apokalypsy, spočívá v tom, že člověk má dosáhnout uvědomění si sama sebe, vědomí svého Já.

Kolik toho duše viděla ještě ve staroindických dobách, co všechno viděla později v jiných vtěleních! Dnes vnímáme zcela jiné věci než v dřívějších vtěleních. Jak duše stoupá z jednoho stupně do druhého, vzniká pojem, který nazýváme historie. Myslící člověk si musí říci: V duchovním světě existují dějiny života. Život v devachanu a kamalocce popisujeme obvykle jen obecně, protože v základním theosofickém učení nemůžeme podrobněji popsat život mezi smrtí a novým zrozením. A přesto je pokaždé jiný, v závislosti na různých kulturních epochách, neboť duše vždy prožívala něco jiného. Tuto historii můžeme popsat pouze v jednotlivých charakteristických rysech.

Podívejme se zpět do starověké Atlantidy; tam byl člověk během života na Zemi stále uvnitř svého duchovního domova. Ale ve starých indických dobách byl člověk v duchovním světě pouze během noci a když prošel branou smrti. V tomto prvotním domově se pak kolem něj rozzářilo světlo a jas. Stejnou měrou, jakou lidé upřednostňovali fyzický svět, ztratili duchovní svět z dohledu, byl pro ně stále temnější a temnější.

Během egyptské kultury byl člověk již natolik ve fyzickém světě, že se v duchovním světě musel naučit žít tak, aby tam mohl najít Osirida; jediné tak mohli žáci stále cítit světlo mezi smrtí a novým zrozením. Učení *Knihy mrtvých a Soudců mrtvých* je třeba chápat tak, že pouze ve spojení s Osiridovým světlem, Osiridovým impulsem mohl člověk doufat, že duchovní svět pro něj bude světlý a jasný.

Podívejme se nyní do řecko-latinského období, kdy lidé, kteří si oblíbili fyzickou hmotu, mohli vytvářet ideální postavy ve fyzickém světě. Proto mohl tehdejší člověk říci: „Lepší být žebrákem na zemi než králem v říši stínů.“ Není to jen legenda, že lidé vstupovali do temnoty, když sestoupili do Hádu. Hrozilo, že se lidstvo ve smyslovém světě ztratí. Proto je Bůh, který sestoupil do tohoto smyslového světa, do smyslové existence, musel vykoupit.

Zarathustra zvěstuje Ahuru Mazdao působícího za závojem smyslovosti. V hořícím keři se Jehova skrze závoj smyslovosti zjevil Mojžíšovi. Stejná moc se pak projevila jako Kristus v těle Ježíše Nazaretského. A pak se stalo to, co má význam nejen pro fyzický, ale i pro duchovní svět.

Ve stejném okamžiku, kdy z ran Spasitele vytékala krev, se Kristus zjevil v podsvětí duším, které tam stály mezi smrtí a novým zrozením. Dole ve hmotě proudí krev, a zatímco vytéká z těla, říše mrtvých začíná být stále jasnější. S tím, jak naše kultura nyní stoupá vzhůru k duchovnímu pochopení skutečnosti Golgoty, roste jas.

Dějiny jsou všude, ve fyzickém i duchovním světě; celý poatlantský kulturní vývoj má za cíl provést lidstvo fyzickým světem, ale udržet v něm při životě víru v ducha. Vždy se jedná o stejný princip, který se projevuje ve všech po sobě jdoucích kulturních epochách.

Autor Apokalypsy obrací svůj vizionářský pohled k tomu, že existují lidé, kteří splývají s hmotou, kteří využívají duchovní síly, jež mají jako staré dědičné vlastnictví, aniž by se připojili ke Kristu. Takový člověk by postupně ztratil devachan, kamaloka by trvala déle a déle a člověk by byl spoután, připoután k zemské tíži.

To dnes dokážou jen černí mágové, obyčejný člověk ještě nedokáže uzavřít svou mysl před veškerou moudrostí. Autor Apokalypsy však musí vše uvést na pravou míru, aby poukázal na to, že člověka zachraňuje Kristův impuls. Ve druhém listu se tedy dozvídáme, že se jedná o „druhou

smrt“ - „duchovní smrt“, jak ji nazývá Pavel. Protože jsme ve druhém listu upozornění na druhou kulturní epochu, muselo toto napomenutí přijít; takové napomenutí ještě v první kulturní epoše lidstvu přijít nemuselo.

Ve druhém dopise se vůdčí duch charakterizuje slovy: „Já jsem Alfa a Omega“ (Zj i, 8). V celém okultismu existují určité symboly, které vždy znamenají totéž. Ve starověkém Egyptě se přikládal význam formulování moudrosti prostřednictvím slov; tam se poprvé objevuje věda v přísně vymezených slovech. Indický svět si dosud vědy nijak necenil; ani Zarathustrova kultura. Proto je tato božská síla Slova u lidí všude označována „mečem“; meč nacházíme všude jako symbol zlidštění Boží moci. „Andělu církve v Pergamu pak napiš: Toto praví ten, který má ostrý dvoječný meč“ (Zj 2, 12). ('lověk je však nejvíce sváděn poznáním k černé magii.

V Bibli člověk zakouší Boží sílu, která k němu proudí jako „mana“. Vezměme si nyní úplnou charakteristiku tohoto období: Jehova se zjevuje na Sinaji v hořícím keři. „Tehdy řekl Jahve Mojžíšovi: Já jsem Já-jsem'. A řekl:,Takto řekneš synům Izraele: Poslal mě k vám Já-jsem!' " (srov. Ex 3,14). Takto to řekl Mojžíš lidu: Poslal mě k vám Já-jsem! Jahve je nevyslovitelné jméno Boha. Nikdy nemůže jméno „Já“ zazníť člověku zvenčí; je to důvěrné Boží jméno, které člověk směl přijmout pouze posvěcené v hrudi. To bylo napsáno na oltáři stánku. Proto je řečeno: „Tomu, kdo zvítězí, dám ze skryté many a dám mu bílý kámen a nové jméno na něm napsané...“ (srov. Zj 2, 17). Ti, kdo přijali Já, se vnitřní duchovní silou naučili rozpoznat skrytou manu. Protože se Kristus zjevil na Zemi v lidském těle, měli by se lidé naučit nepohrdat fyzickou existencí jako asketi; měli by se naučit, že jim tato Země má co dát. Proto by člověk neměl uhasit touhu po existenci, ale pouze očistit své touhy. Západ by si měl říci: „Tady se pracuje, tady se hýbou ruce a to, co se zde odpracuje, se odnáší branou smrti.“ Nechceme vyprávět o zázracích, ale prostřednictvím legend si chceme ujasnit, co bylo lidstvu dáno jako učení moudrosti.

Proto slyšíme: Buddha měl významného žáka, Kašjapu, který se nejvíce zasloužil o šíření Buddhova učení. Podle legendy nezemřel, ale zmizel v jeskyni a tam je jeho fyzické tělo uchováváno až do dne, kdy

se objeví Maitreya Buddha; pak se Kašjapových ostatků dotkne nebeský oheň a rozpustí je.

Zamysleme se nad tímto učením. Prostřednictvím čeho budou v budoucnu lidé chápat nauku Maitreya Buddha? Pochopí ji díky tomu, že po třech a půl dne smrtelné ostatky Spasitele z Golgoty lidé sami vynesou do nebe. To znamená, že ten, kdo se spojí s Kristovým impulsem, si s sebou vezme to, co pro sebe vypracoval jako ovoce svého života, a přenesení to do duchovního světa.

A tak uvidíme, jak se ve spojení s Kristovým principem nesou do duchovních světů i všechny plody pozemské existence. Východní učení bylo vždy předzvěstí Kristova impulsu, a to i v legendách. Protože se zde dozvídáme, jak pozemsky tělesné po třech a půl dne přechází bezprostředně do duchovního světa, je nám to představeno tím, že se říká, že měl „oči jako plamen ohně“ (Zj 1, 14), a říká se, že „jeho nohy jsou jako kov přetavený v ohni“ (Zj 1, 15); a později se říká: „A všechny církve ať vědí, že jsem to já, kdo zkoumá ledví a srdce...“ (Zj 2, 23). Tam se dozvídáme, že Kristus je ten, kdo nám přináší „Já jsem“. Tato nenápadná slova si musíte přečíst. Znamená to, že princip, který je v „Já jsem“, se stává Spasitelem, který člověka vyvede z hmotného světa. Můžete tedy vysvětlovat slovo po slově, řádek po řádku.

To, co je napsáno v pátém dopise (Zj 3, 1—6), se nás obzvláště týká. Říká se v něm, že jsme tajemství jména obdrželi skrze učení o vývoji Země, které nám předali Mistři moudrosti a souzvuku pocitů.